

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه
با پولشویی
اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت
بر صرافی‌ها

«بسمه تعالی»

به استناد بند (ج) ماده (۱۱) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸ تیرماه ۱۳۵۱، قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی و آیین‌نامه‌های اجرایی آن و بند (الف) ماده (۲۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، «دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صرافی‌ها» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، به شرح ذیل تدوین می‌گردد.

فصل اول: تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل عناوین ذیل به جای عبارت‌های مربوط بکار می‌روند:

۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۲-۱- **مؤسسه اعتباری:** بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با

مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی قرار دارد؛

۳-۱- **صرافی:** شرکتی که با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و موضوع فعالیت آن

انجام عملیات صرافی می‌باشد؛

۴-۱- **عملیات صرافی:** انجام هر یک از فعالیت‌های خرید و فروش ارز، عملیات مربوط به

حواله‌های ارزی از طریق مؤسسات اعتباری و ارائه خدمات ارزی برون مرزی

از طریق کارگزاران در چارچوب قوانین و مقررات ارزی.

۵-۱- **کارگزار:** صرافی دارای مجوز از بانک مرکزی و یا اشخاص خارج از کشور که به

واسطه انعقاد قرارداد با صرافی دارای مجوز از بانک مرکزی، نسبت به خدمات

ارزی برون مرزی در خارج از کشور مطابق با ترتیبات تعیین شده در قرارداد و

در چارچوب قوانین و مقررات اقدام می‌کند؛

۶-۱- **خدمات ارزی برون مرزی:**

۶-۱-۱- پرداخت وجه توسط مشتری به صرافی در داخل کشور و دریافت

معادل ارزی آن از کارگزار در خارج از کشور، به صورت وجه نقد و یا

واریز به حساب بانکی وی یا شخص ثالث؛

۱-۶-۲- پرداخت ارز توسط مشتری به کارگزار در خارج از کشور و دریافت

معادل آن از صرافی در داخل کشور، به صورت وجه نقد و یا واریز به

حساب بانکی وی یا شخص ثالث؛

۱-۷- مؤسسين: مؤسسات اعتباری و اشخاص حقیقی واجد شرایط که متقاضی اخذ

اجازه نامه تأسیس و فعالیت صرافی می باشند؛

۱-۸- اجازه نامه تأسیس: موافقت کتبی بانک مرکزی با ثبت صرافی در مرجع ثبتی؛

۱-۹- اجازه نامه فعالیت: موافقت کتبی بانک مرکزی برای شروع یا ادامه فعالیت صرافی؛

۱-۱۰- اجازه نامه تغییرات ثبتی: موافقت کتبی بانک مرکزی با تغییرات ثبتی صرافی در

مرجع ثبتی؛

۱-۱۱- تأییدیه صلاحیت: اجازه نامه بانک مرکزی مبنی بر موافقت با تصدی سمت

مدیرعامل صرافی توسط فرد پیشنهادی برای سمت مذکور پس از احراز

شرایط وی براساس مفاد این دستورالعمل.

فصل دوم: ضوابط تأسیس

ماده ۲- تأسیس و ثبت صرافی و اشتغال به عملیات صرافی صرفاً در چارچوب مصوبات شورای

پول و اعتبار، مفاد این دستورالعمل، سایر قوانین و مقررات ذی ربط و بخشنامه های بانک

مرکزی و با اخذ مجوز از بانک مرکزی مجاز است.

ماده ۳- تأسیس صرافی توسط مؤسسه اعتباری، صرفاً در قالب شرکت سهامی خاص و توسط

اشخاص حقیقی در قالب شرکت تضامنی امکان پذیر است.

ماده ۴- مؤسسين در حوزه هایی که تأسیس صرافی در آنها، حسب مقررات موجود نیازمند

موافقت مراجع ذی صلاح از قبیل سازمان منطقه آزاد تجاری - صنعتی می باشد، مکلفند

موافقت کتبی مراجع مزبور را به انضمام سایر مدارک مورد نیاز به بانک مرکزی ارائه

نمایند.

ماده ۵- ایجاد شعبه توسط صرافی تضامنی ممنوع است. ایجاد شعبه توسط صرافی سهامی

خاص در صورت تأمین سرمایه برای ایجاد هر شعبه به میزان ۷۵ درصد حداقل سرمایه

مورد نیاز برای تأسیس صرافی تضامنی موضوع ماده (۱۰) بر اساس محل استقرار

شعبه، دارا بودن حداقل پنج سال سابقه فعالیت مجاز، تأیید عملکرد صرافی توسط بانک مرکزی و با کسب مجوز از بانک مرکزی امکان‌پذیر است.

تبصره ۱- ایجاد باجه توسط صرافی سهامی خاص صرفاً برای انجام عملیات خرید و فروش نقدی ارز به صورت موقت منوط به کسب موافقت بانک مرکزی امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۲- سایر شرایط ایجاد شعبه و باجه عنداللزوم توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود.

تبصره ۳- ایجاد هرگونه دفتر مستقل و موارد مشابه توسط صرافی ممنوع است.

ماده ۶- صرافی همواره باید دارای محل فعالیت دائم (ملکی و یا سرقفلی) و ثبت شده به نام صرافی مورد نظر باشد.

تبصره ۵- در مورد صرافی‌های تضامنی موجود که فاقد محل فعالیت ثبت شده به نام صرافی می‌باشند، انتقال ملک شریک به نام صرافی برای استفاده به عنوان محل فعالیت صرافی با لحاظ آن در سرمایه ثبتی، بلامانع است.

ماده ۷- مکان فعالیت صرافی اعم از شعبه و باجه باید از حیث ملاحظات حفاظتی و امنیتی به تأیید مراجع ذیصلاح برسد.

ماده ۸- مؤسسين حسب مورد باید از شرایط زیر برخوردار بوده و به همراه تقاضای خود، مدارک و اطلاعات را در قالب فرم‌های اعلامی بانک مرکزی، به آن بانک ارائه نمایند:

۸-۱- دارا بودن تابعیت ایران و سکونت در ایران؛

۸-۲- پیرو دین اسلام یا یکی از اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران؛

۸-۳- داشتن صلاحیت فردی؛

۸-۴- نداشتن سابقه چک برگشتی رفع سوءاثر نشده در شبکه بانکی کشور؛

۸-۵- نداشتن بدهی غیرجاری به مؤسسات اعتباری؛

۸-۶- تعیین تکلیف بدهی قطعی مالیاتی؛

۸-۷- شفاف بودن آورده آن‌ها از نظر منشأ؛

۸-۸- نداشتن سمت مدیرعامل، عدم عضویت در هیأت‌مدیره و همچنین نداشتن

همزمان سهم یا سهم‌الشرکه در سایر صرافی‌ها؛

۸-۹- نداشتن همزمان سمت مدیرعامل و عدم عضویت در هیأت‌مدیره مؤسسه

اعتباری؛

۸-۱۰- عدم عضویت در هیأت‌مدیره، نداشتن سمت مدیرعامل و نداشتن سهم یا

سهم‌الشرکه در صرافی‌هایی که طی دو سال قبل از تاریخ ارائه درخواست توسط

متقاضی اجازه‌نامه فعالیت آنها، توسط بانک مرکزی ابطال شده است؛

۸-۱۱- عدم سلب صلاحیت متقاضی در صورت دارا بودن سمت عضویت در هیأت‌مدیره

یا مدیرعامل در سایر صرافی‌ها طی دو سال قبل از تاریخ ارائه درخواست توسط

وی.

فصل سوم: سهامداران، شرکا، هیأت‌مدیره و مدیرعامل

ماده ۹- سهامداران، شرکا، اعضای هیأت‌مدیره، مدیرعامل و رئیس شعبه صرافی حسب مورد

باید از شرایط ذیل برخوردار بوده و به همراه تقاضای خود، مدارک و اطلاعات را در قالب

فرم‌های اعلامی بانک مرکزی، به آن بانک ارائه نمایند:

۹-۱- دارا بودن تابعیت ایران و سکونت در ایران؛

۹-۲- پیرو دین اسلام یا یکی از اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی جمهوری

اسلامی ایران؛

۹-۳- داشتن حداقل ۲۵ سال تمام برای سهامداران، شرکا، اعضای هیأت‌مدیره، حداقل

۳۰ سال تمام و حداکثر ۷۰ سال تمام برای مدیرعامل و رئیس شعبه صرافی؛

۹-۴- داشتن صلاحیت فردی؛

۹-۵- نداشتن چک برگشتی رفع سوء‌اثر نشده در شبکه بانکی کشور؛

۹-۶- نداشتن بدهی غیر جاری به مؤسسات اعتباری؛

۹-۷- تعیین تکلیف بدهی قطعی مالیاتی؛

۹-۸- شفاف بودن آورده سهامداران و شرکا از نظر منشأ؛

۹-۹- نداشتن سمت مدیرعامل، عدم عضویت در هیأت‌مدیره و همچنین نداشتن همزمان سهم یا سهم‌الشرکه در سایر صرافی‌ها و یا مشارکت همزمان در تأسیس صرافی‌های دیگر؛

۹-۱۰- نداشتن سهم یا سهم‌الشرکه، عدم عضویت در هیأت‌مدیره و نداشتن سمت مدیرعامل، در صرافی‌هایی که اجازه‌نامه فعالیت آنها طی دو سال قبل از تاریخ ارایه درخواست توسط متقاضی، توسط بانک مرکزی ابطال شده است، برای شرکا، سهامداران، اعضای هیأت‌مدیره و مدیرعامل؛

۹-۱۱- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی در رشته‌های مدیریت، حسابداری، اقتصاد و حقوق برای مدیرعامل؛

۹-۱۲- دارا بودن حداقل پنج سال تجربه کاری دارای سوابق بیمه‌ای در مؤسسات اعتباری و سایر مؤسسات تحت نظارت بانک مرکزی و یا نهادهای مالی برای مدیرعامل، به تشخیص بانک مرکزی؛

۹-۱۳- دارا بودن گواهی‌نامه مهارت‌های انجام عملیات صرافی از مؤسسه آموزش عالی بانکداری ایران و یا سایر مؤسسات مورد تأیید بانک مرکزی برای اعضای هیأت‌مدیره و مدیرعامل در صرافی‌های تضامنی.

۹-۱۴- دارا بودن تأییدیه صلاحیت برای مدیرعامل صرافی.

تبصره ۱- تأییدیه صلاحیت برای مدیرعامل صرافی پس از احراز شرایط فوق و انجام مصاحبه تخصصی در زمینه قوانین و مقررات ناظر بر صرافی‌ها و همچنین قوانین و مقررات ناظر بر عملیات ارزی در کمیته‌ای که به همین منظور در بانک مرکزی در چارچوب ضوابطی مصوب تشکیل خواهد شد، صادر می‌گردد.

تبصره ۲- در مورد صرافی‌های موجود، بررسی و صدور تأییدیه صلاحیت برای مدیرعامل طی بازه زمانی سه ساله و تا پایان سال ۱۴۰۲ و در مقاطع تمدید مجوز فعالیت آن‌ها انجام خواهد شد.

فصل چهارم: سرمایه

ماده ۱۰- حداقل مبلغ سرمایه به منظور تأسیس و فعالیت صرافی تضامنی و صرافی وابسته به مؤسسات اعتباری در استان تهران و شهرهای بزرگ (اصفهان، اهواز، تبریز، شیراز،

کرج، مشهد، قم و ارومیه) مبلغ دویست و پنجاه میلیارد ریال و در سایر شهرها مبلغ یکصد و سی میلیارد ریال تعیین می‌گردد که لازم است قبل از ثبت صرافی تماماً به صورت نقدی نزد یکی از مؤسسات اعتباری تودیع گردد.

تبصره ۱- بانک مرکزی می‌تواند نسبت به تغییر حداقل سرمایه موضوع این ماده حسب شرایط و اقتضانات از جمله نرخ تورم اقدام نماید.

تبصره ۲- حداقل ۷۰ درصد از سرمایه صرافی وابسته به مؤسسه اعتباری، همواره باید به طور مستقیم متعلق به مؤسسه اعتباری ذی‌ربط باشد. مابقی سرمایه صرافی‌های مزبور حسب مورد باید متعلق به اشخاص حقوقی زیرمجموعه مؤسسه اعتباری باشد.

تبصره ۳- هرگاه زیان انباشته صرافی از ۵۰ درصد سرمایه ثبت شده بیشتر شود، هیأت مدیره مکلف است نسبت به یکی از موارد ذیل اقدام نماید:

۱- افزایش سرمایه نقدی حداقل به میزان زیان انباشته؛

۲- کاهش سرمایه ثبتی به میزان سرمایه موجود، مشروط بر آن که سرمایه جدید

کمتر از حداقل سرمایه مورد نیاز برای تأسیس و فعالیت صرافی نشود؛

۳- انحلال صرافی.

تبصره ۴- افزایش سرمایه توسط صرافی به طرق زیر امکان‌پذیر است:

۱- به صورت واریز نقدی به پول رایج کشور به حساب صرافی؛

۲- از محل سود انباشته پس از کسر مانده بدهکار حساب جاری شرکا (برای

صرافی تضامنی) مبتنی بر صورت‌های مالی حسابرسی شده.

فصل پنجم: اجازه‌نامه

ماده ۱۱- بانک مرکزی در صورت تأیید اساسنامه، احراز صلاحیت مؤسسين، شرکا و سهامداران، اعضای هیأت‌مدیره و مدیرعامل صرافی، تودیع کامل سرمایه، بررسی منشأ تأمین وجه تودیع شده و احراز انطباق آن با الزامات قانونی و همچنین احراز سایر شرایط موضوع این دستورالعمل ظرف مدت ده روز کاری پس از تکمیل مدارک و مستندات لازم، نسبت به صدور اجازه‌نامه تأسیس اقدام می‌نماید. مدت اعتبار اجازه‌نامه تأسیس، حداکثر شش ماه پس از صدور است. اجازه‌نامه تأسیس صرافی صرفاً به منظور انجام امور ثبتی صادر

می‌شود و شروع به فعالیت صرافی منوط به کسب اجازه‌نامه فعالیت از بانک مرکزی است.

تبصره ۱- صرافی موظف است حداکثر ظرف یک سال از تاریخ ثبت، نسبت به اخذ اجازه‌نامه فعالیت از بانک مرکزی اقدام نماید.

تبصره ۲- در صورت وقوع موارد خارج از اراده و اختیار صرافی به تشخیص بانک مرکزی، مدت مذکور صرفاً برای یک بار و به مدت حداکثر سه ماه دیگر با موافقت آن بانک قابل تمدید می‌باشد.

تبصره ۳- در صورتی که صرافی پس از گذشت مهلت‌های مقرر، نسبت به اخذ اجازه‌نامه فعالیت از بانک مرکزی اقدام ننماید؛ ضمن کان‌لم‌یکن تلقی شدن اجازه‌نامه تأسیس و عدم صدور اجازه‌نامه فعالیت، صرافی موظف به انحلال قانونی شرکت است.

ماده ۱۲- اجازه‌نامه فعالیت برای بار اول با مدت اعتبار دو سال صادر و اعطا می‌گردد و برای دفعات بعد و در صورت تأیید عملکرد صرافی توسط بانک مرکزی و تکمیل مدارک و مستندات لازم، با مدت اعتبار حداکثر پنج سال قابل تمدید می‌باشد.

ماده ۱۳- بانک مرکزی در صورتی که تشخیص دهد مؤسسين قادر به تأسیس و راه‌اندازی صرافی نمی‌باشند و یا اطلاعات کذب و نادرست ارائه نموده‌اند، حسب مورد از صدور اجازه‌نامه تأسیس و یا فعالیت خودداری می‌نماید.

ماده ۱۴- مؤسسين، سهامداران، شرکا و مدیران صرافی مجاز به فروش و واگذاری اجازه‌نامه فعالیت صرافی به غیر در قالب هیچ‌یک از عقود از جمله عقد اجاره، نمی‌باشند.

ماده ۱۵- هرگونه تغییر و جایگزینی در شرکا برای صرافی تضامنی یا سهامداران برای صرافی سهامی خاص مشروط به رضایت تمام شرکا (برای صرافی تضامنی)، احراز شرایط لازم و موافقت بانک مرکزی است.

تبصره - انتقال سهام صرافی سهامی خاص صرفاً به مؤسسه اعتباری امکان‌پذیر است.

فصل ششم: فعالیت

ماده ۱۶- صرافی‌های تضامنی موظف به ارائه ضمانت‌نامه بانکی بدون قید و شرط حسن انجام تعهد یا گواهی مسدودی حساب سپرده بانکی به نفع بانک مرکزی در قبال دستورات نظارتی بانک مرکزی، به میزان حداقل ۵۰ درصد آخرین سرمایه ثبتی صرافی می‌باشند.

تبصره ۱- وجه ضمانت‌نامه مذکور یا گواهی مسدودی حساب سپرده بانکی در قبال خسارات وارده به مشتریان صرافی یا بدهی صرافی به اشخاص ثالث قابل مطالبه و توقیف نمی‌باشد و هرگونه اختلافات و دعاوی احتمالی صرافی با مشتریان و اشخاص ثالث تابع قوانین و مقررات مربوط است و هیچگونه مسئولیتی از این بابت متوجه بانک مرکزی نمی‌باشد.

تبصره ۲- صرافی موظف است قبل از انقضای مدت اعتبار ضمانت‌نامه بانکی نسبت به تمدید ضمانت‌نامه بانکی اقدام نماید. در صورت ابطال مجوز صرافی و یا چنانچه صرافی به هر علتی فعالیت نداشته باشد و یا منحل شود، اشخاص ذی‌ربط مکلفند وفق نظر بانک مرکزی تا خاتمه امر تصفیه، نسبت به تمدید ضمانت‌نامه بانکی اقدام نمایند.

ماده ۱۷- مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره صرافی، در مقابل خساراتی که ناشی از تخلف و یا ترک فعل بنا به تشخیص مراجع ذی‌صلاح، متوجه مشتریان می‌شود، مسئول و متعهد جبران خواهند بود.

ماده ۱۸- انجام عملیات صرافی، در خارج از نشانی مندرج در اساسنامه ثبت شده صرافی و اجازه‌نامه فعالیت صرافی یا مجوز شعبه، به استثنای عملیات صرافی در بسترهای معاملاتی برخط داخلی در چارچوب ضوابط ابلاغی بانک مرکزی ممنوع بوده و جابه جایی و انتقال صرافی از نشانی مندرج در اساسنامه ثبت شده صرافی و اجازه‌نامه فعالیت صرافی به سایر نقاط، منوط به کسب مجوز از بانک مرکزی می‌باشد.

ماده ۱۹- صرافی موظف است اجازه‌نامه فعالیت، نرخ‌های خرید و فروش ارزها و مسکوک گرانیه‌های ضرب شده توسط بانک مرکزی و سایر اطلاعاتی که توسط بانک مرکزی اعلام خواهد شد را در محل صرافی به‌طور واضح در معرض دید عموم قرار داده و همچنین در صورت برخورداری از تارنما، در تارنمای خود نیز درج نماید.

تبصره - خرید و فروش ارز توسط صرافی صرفاً باید بر مبنای نرخ اعلامی در محل صرافی یا تارنمای آن انجام شود.

ماده ۲۰- دریافت و نگهداری وجوه ارزی و ریالی به صورت امانی، انجام عملیات بانکی از جمله اخذ سپرده و یا اعطای تسهیلات توسط صرافی ممنوع می‌باشد.

تبصره - در مورد صرافی‌های وابسته به موسسات اعتباری، نگهداری وجوه ارزی به صورت امانی در خارج از کشور به منظور انجام نقل و انتقالات ارزی از شمول این ماده مستثنی می‌باشد.

ماده ۲۱- انجام معاملاتی که مبادله ارز، مسکوک فلزات گرانبهای ضرب شده توسط بانک مرکزی و ریال به روز یا روزهای آینده موقوف شده و منجر به تحویل ارز، ریال یا مسکوک نشده و صرفاً تفاوت قیمت تسویه می‌گردد، توسط صرافی ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۲- هرگونه معاملات آتی و سلف ارز، آتی و سلف سکه طلا توسط صرافی فقط بر اساس ضوابط مصوب و ابلاغی بانک مرکزی مجاز خواهد بود.

ماده ۲۳- هر گونه عملیات صرافی در بسترهای معاملاتی برخط داخلی و استفاده از رمز ارزهای استخراج شده داخلی برای واردات صرفاً بر اساس ضوابط ابلاغی بانک مرکزی قابل انجام خواهد بود.

ماده ۲۴- در صرافی تضامنی، مانده بدهکار حساب جاری شرکا در هیچ زمانی نباید از مابه‌التفاوت حقوق صاحبان سرمایه و سرمایه ثبتی صرافی بیشتر باشد.

ماده ۲۵- در صرافی وابسته به مؤسسه اعتباری مجموع تعهدات مالی ناشی از حواله‌های صادره به مشتریان، در هر زمان حداکثر به میزان مبلغ مورد تعهد مندرج در تأییدیه هیأت مدیره مؤسسه اعتباری مبنی بر ایفای کامل تعهدات مذکور توسط صرافی وابسته می‌باشد.

ماده ۲۶- تعهدات فروش توسط صرافی تضامنی در هر لحظه نباید بیشتر از «تعهدات مجاز» تعیین شده توسط بانک مرکزی بر مبنای ضرایبی از سرمایه ثبتی صرافی و کل فروش قطعی (مختومه) سالانه صرافی در سامانه ارزی اعلامی توسط بانک مرکزی، باشد.

تبصره - ضرایب سرمایه ثبتی و فروش قطعی و همچنین سقف تعهدات مجاز توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود.

ماده ۲۷- وضعیت باز ارزی (تفاوت خرید و فروش ارز) صرافی در هر لحظه نباید بیشتر از «حد مجاز» تعیین شده توسط بانک مرکزی بر مبنای ضرایبی از سرمایه ثبتی صرافی و فروش سالانه صرافی در سامانه ارزی اعلامی توسط بانک مرکزی باشد.

تبصره - ضرایب سرمایه ثبتی و فروش توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود.

ماده ۲۸- سقف خرید و فروش نقدی ارز برای هر شخص حقیقی یا حقوقی تابع ضوابط ابلاغی بانک مرکزی می‌باشد.

ماده ۲۹- کارمزد دریافتی صرافی بابت عملیات مربوط به حواله‌های ارزی تابع ضوابطی است که توسط بانک مرکزی تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۳۰- صرافی موظف است اطلاعات مربوط به عملیات صرافی را هم‌زمان با وقوع رویداد در چارچوب تعیین شده توسط بانک مرکزی حسب مورد، در سامانه‌های اعلامی از سوی بانک مرکزی و یا در سامانه حسابداری مختص به صرافی، منطبق با استانداردهای حسابداری ثبت نماید.

ماده ۳۱- صرافی موظف است گزارش و صورتهای مالی سالانه حسابرسی شده را به همراه گزارش برگزاری مجامع حداکثر ۴ ماه پس از پایان سال مالی تهیه و به بانک مرکزی ارسال نماید.

ماده ۳۲- حسابرس مستقل صرافی باید از میان اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران انتخاب شود.

تبصره - حسابرس مستقل می‌تواند حداکثر برای سه سال متوالی حسابرسی صرافی را برعهده داشته باشد. صرافی موظف است در صورت تغییر حسابرس مستقل قبل از پایان مدت مذکور مراتب را به بانک مرکزی اطلاع دهد.

ماده ۳۳- صرافی مجاز به خرید و فروش مسکوک فلزات گرانبهای ضرب شده توسط بانک مرکزی می‌باشد.

تبصره - صرافی در قبال خرید و فروش مسکوک فلزات گرانبهای ضرب شده توسط بانک مرکزی، ملزم به ارائه فاکتور معتبر با امضاء و ممهور به مهر صرافی و به نام و امضای مشتری تا زمان عملیاتی شدن سامانه‌ای که بدین منظور ظرف مدت یک سال توسط بانک مرکزی ایجاد خواهد شد، می‌باشد.

ماده ۳۴- صرافی در قبال انجام هر نوع عملیات صرافی، ملزم به ارائه رسید سامانه‌های اعلامی بانک مرکزی دارای شناسه یکتا و با امضاء و ممهور به مهر صرافی و به نام و امضای مشتری می‌باشد. همچنین صرافی باید شماره سریال ارزهای مورد معامله را ثبت و یک نسخه از آن را به مشتری ارائه دهد.

ماده ۳۵- آن بخش از وجوه متعلق به صرافی که نزد مؤسسات اعتباری نگهداری می‌شود باید صرفاً در حساب‌هایی به نام و تحت مالکیت صرافی قرار داشته باشد و صرافی موظف است تمامی عملیات صرافی را از طریق حساب‌های مذکور انجام دهد. انجام عملیات صرافی و یا نگهداری وجوه متعلق به صرافی از طریق حساب «شُرکا»، «سهامداران»، «کارکنان» و غیره تحت هر عنوان ممنوع می‌باشد.

تبصره ۱- صرافی مکلف است مشخصات تمام حساب‌های ریالی و ارزی خود، را به بانک مرکزی اعلام دارد.

تبصره ۲- صرافی وابسته به مؤسسه اعتباری مجاز است با تأیید بانک مرکزی از حساب مؤسسه اعتباری متبوع در خارج از کشور استفاده نماید.

ماده ۳۶- نام ثبتی و نشان تجاری ثبت شده صرافی باید به‌طور کامل همراه با ذکر کلمه «صرافی» و نوع شرکت (تضامنی یا سهامی خاص) و شماره ثبت شرکت، در کلیه مکاتبات، فاکتورها، رسیدها، مهرها و امور تبلیغاتی صرافی درج گردد.

ماده ۳۷- استفاده از تمام یا بخشی از عنوان «مؤسسه اعتباری» در نام صرافی تضامنی و یا استفاده از نشانه‌های متعلق به «مؤسسه اعتباری» در تبلیغات صرافی‌های مذکور، ممنوع می‌باشد.

ماده ۳۸- صرافی موظف است حداکثر ظرف مدت سه‌ماه از تاریخ صدور «اجازه‌نامه فعالیت»، نسبت به شروع فعالیت اقدام و مراتب را به‌صورت کتبی به بانک مرکزی اعلام نماید. **تبصره -** توقف فعالیت صرافی برای مدتی بیش از ده روز کاری، صرفاً با موافقت بانک مرکزی مجاز است.

ماده ۳۹- حضور مدیرعامل یا یکی از اعضای هیأت‌مدیره در محل صرافی الزامی می‌باشد. در مورد شعب صرافی وابسته به مؤسسه اعتباری، حضور رئیس شعبه یا معاون وی در محل شعبه صرافی الزامی است.

فصل هفتم: نظارت

ماده ۴۰- مسئولان صرافی موظفند امکان رسیدگی‌های لازم را برای بازرسان بانک مرکزی فراهم نمایند و تمامی اسناد، مدارک، دفاتر و نرم‌افزارهای مربوط را جهت این‌گونه رسیدگی‌ها در اختیار بازرسان قرار دهند.

ماده ۴۱- در صورت وقوع هر یک از موارد ذیل توسط صرافی، بانک مرکزی می‌تواند حسب مورد

نسبت به تذکر کتبی، اخطار کتبی، توقف برخی فعالیت‌های صرافی، سلب صلاحیت اعضای هیأت‌مدیره و مدیرعامل، افزایش مبلغ ضمانت‌نامه بانکی یا گواهی مسدودی حساب سپرده بانکی، مطالبه وجه ضمانت‌نامه بانکی یا گواهی مسدودی حساب سپرده بانکی، تعلیق فعالیت یا ابطال اجازه‌نامه فعالیت و یا سایر اقدامات قانونی اقدام نماید:

۴۱-۱- تخطی از مفاد این دستورالعمل، سایر مقررات ذی‌ربط و تعهدنامه‌های ارایه شده؛

۴۱-۲- عدم ایفای بدهی‌ها و تعهدات نسبت به مشتریان؛

۴۱-۳- عدم ارایه اطلاعات از سوی صرافی و یا ارایه اطلاعات نادرست یا گمراه‌کننده

توسط مؤسسين، مدیران، شرکا و یا سهامداران صرافی به بانک مرکزی؛

۴۱-۴- انحلال و یا ورشکستگی صرافی؛

۴۱-۵- عدم فعالیت و یا ناتوانی در انجام عملیات صرافی به تشخیص بانک مرکزی؛

۴۱-۶- عدم انجام اقدامات لازم جهت تمدید اجازه‌نامه فعالیت.

تبصره ۱- در صورت سلب صلاحیت هر یک از اعضای هیأت‌مدیره و یا مدیرعامل،

چنانچه صرافی ظرف مدت سی روز کاری نسبت به معرفی اعضای جدید

هیأت‌مدیره و یا مدیرعامل جدید اقدام ننماید، فعالیت صرافی به مدت سه ماه

تعلیق می‌شود. در صورت گذشت بیش از سه ماه و عدم معرفی اشخاص مذکور،

برای مدت شش ماه تعلیق و در صورت عدم اقدام، اجازه‌نامه فعالیت صرافی ابطال

می‌شود.

تبصره ۲- در صورت سلب صلاحیت هر یک از اعضای هیأت‌مدیره و یا مدیرعامل

صرافی، اشخاص مزبور نمی‌توانند تا مدت دو سال به عنوان عضو هیأت‌مدیره و یا

مدیرعامل هیچ یک از صرافی‌ها تعیین شوند.

تبصره ۳- ضوابط مربوط به نحوه اعمال اقدامات مندرج در این ماده توسط بانک مرکزی

تهیه می‌شود.

ماده ۴۲- در صورتی که ضمانت‌نامه بانکی یا گواهی مسدودی حساب سپرده بانکی ارایه شده

صرافی به هر دلیلی کارسازی شود، تا زمان ارایه ضمانت‌نامه جدید یا گواهی مسدودی

حساب سپرده بانکی جدید اجازه‌نامه فعالیت صرافی تعلیق می‌گردد.

ماده ۴۳- بانک مرکزی باید در مواردی که تمام یا بخشی از فعالیت یک شخص حقیقی یا حقوقی را مصداق عملیات صرافی بدون اخذ مجوز از آن بانک تشخیص دهد اقدامات لازم را به منظور متوقف نمودن فعالیت‌های آن شخص از طریق نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و نیز طرح دعوی در مراجع قانونی، به مورد اجرا گذارد.

ماده ۴۴- بانک مرکزی باید در صورت امتناع صرافی از توقف فعالیت پس از صدور حکم تعلیق، ابطال یا اتمام مدت اعتبار مجوز صرافی، علاوه بر مطالبه وجه ضمانت‌نامه بانکی یا گواهی مسدودی حساب سپرده بانکی حسب مورد، اقدامات لازم را به منظور متوقف نمودن فعالیت‌های آن شخص از طریق نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و عنداللزوم طرح دعوی در مراجع قانونی، به مورد اجرا گذارد.

فصل هشتم: انحلال

ماده ۴۵- در صورت تحقق هر یک از موارد زیر فرآیند انحلال صرافی به مورد اجرا گذارده می‌شود:

۴۵-۱- ابطال اجازه‌نامه‌های تأسیس و فعالیت از سوی بانک مرکزی؛

۴۵-۲- در صورت سپری شدن شش‌ماه از انقضاء مدت اعتبار اجازه‌نامه فعالیت و عدم موافقت بانک مرکزی با تمدید آن؛

۴۵-۳- در صورت عدم دریافت اجازه‌نامه فعالیت از بانک مرکزی پس از طی مهلت‌های مقرر در ماده (۱۱) و تبصره‌های ذیل آن؛

۴۵-۴- در صورت صدور حکم قطعی ورشکستگی صرافی؛

۴۵-۵- در صورت ورشکستگی یکی از شرکا در صرافی‌های تضامنی؛

۴۵-۶- در صورت ترازی تمام شرکا در صرافی‌های تضامنی مطابق مفاد اساسنامه و با تأیید بانک مرکزی؛

۴۵-۷- صدور حکم انحلال توسط دادگاه؛

۴۵-۸- در صورت فوت یا محجوریت یکی از شرکا در صرافی‌های تضامنی.

ماده ۴۶- از تاریخ شروع فرآیند انحلال، صرافی صرفاً مجاز به انجام عملیات مربوط به انحلال و تصفیه بوده و انجام عملیات جدید صرافی ممنوع می‌باشد.

فصل نهم: سایر موارد

ماده ۴۷- دارایی‌های صرافی نباید به‌عنوان وثیقه هرگونه تعهدی برای شخص دیگری مورد استفاده قرار گیرد.

ماده ۴۸- دریافت هرگونه تسهیلات از مؤسسات اعتباری توسط صرافی ممنوع می‌باشد.

ماده ۴۹- هرگونه تغییرات ثبتی صرافی از جمله تغییر در مفاد اساسنامه و میزان سرمایه، منوط به موافقت قبلی بانک مرکزی و اخذ اجازه‌نامه تغییرات ثبتی از این بانک می‌باشد.

ماده ۵۰- بانک مرکزی مجاز است در انجام برخی از امور نظارت بر صرافی‌ها از همکاری تشکل‌های صنفی، در چارچوب تفاهم‌نامه‌های منعقد شده استفاده نماید. همکاری‌های مزبور نافی مسئولیت‌های نظارتی بانک مرکزی در قبال صرافی‌ها نمی‌باشد.

ماده ۵۱- آن دسته از صرافی‌های موجود که مدت اعتبار اجازه‌نامه فعالیت آنها بعد از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این دستورالعمل منقضی می‌شود، حداکثر ظرف ۲ سال مهلت دارند، شرایط خود را با مفاد این دستورالعمل تطبیق دهند.

ماده ۵۲- مواردی که در این دستورالعمل پیش‌بینی نشده است تابع قوانین و مقررات جاری کشور از جمله قانون پولی و بانکی کشور، قانون تجارت و لایحه اصلاحی آن، قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی و آیین‌نامه‌های آن، قوانین مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و آیین‌نامه‌های اجرایی و دستورالعمل‌های مرتبط با آن، سایر قوانین و مقررات ذی‌ربط و همچنین مصوبات شورای پول و اعتبار و دستورات و بخشنامه‌های بانک مرکزی می‌باشد.

«دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صرافی‌ها» در ۵۲ ماده و ۲۸ تبصره در یک‌هزار و سیصد و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۴۰۰/۰۲/۲۸ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید. از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این دستورالعمل، «دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صرافی‌ها» موضوع مصوبه یک‌هزار و یک‌صد و هشتاد و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۳/۰۵/۲۸ شورای پول و اعتبار، احکام مرتبط با صرافی در دستورالعمل اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب جلسه مورخ ۱۳۷۹/۰۶/۱۳ شورای پول و اعتبار که مغایر با این دستورالعمل است و همچنین دیگر مصوبات مغایر با این دستورالعمل، منسوخ می‌گردد.